

İTALYA'DA ZORUNLU EĞİTİM, GENEL VE MESLEKİ ORTA ÖĞRETİM, TEMEL MESLEKİ EĞİTİM VE YETİŞKİN EĞİTİMİ

İLKÖĞRETİM

İtalya eğitim sisteminde ilköğretim ile orta öğretimin 1. yılı* zorunludur ve 9 yıl sürer.

a) I. Kademe (*scuola elementare*)
Süre: 5 yıl
6 – 11 yaş
Haftalık ders saati: 27 – 40 saat

b) II. Kademe (*scuola media*)
Süre: 3 yıl
11 – 14 yaş
Haftalık ders saati: 30 – 36 saat

*: “Rehberlik yılı” olarak adlandırılır. Öğrencilerin orta öğrenime hangi dallarda devam edeceklerini belirlemelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

ORTA ÖĞRETİM (*Istruzione Secondaria Superiore*)

Eğitim sürecinin ikinci aşaması olan orta öğretim, *liceo* ve mesleki eğitim ve öğretim sistemlerini kapsamaktadır. 5 yıllık *liceo* sistemi, ikişer yıllık iki dönemden ve üniversiteye hazırlık niteliğindeki bir yıllık eğitimden oluşur. Mesleki eğitim ise 3 – 5 yıl sürer.

a) **Klasik Lise ve Fen Lisesi** (*Liceo classico and Liceo scientifico*): Bu okulların genel amacı, öğrencileri yüksek öğrenime hazırlamaktır.

Süre: 5 yıl
14 – 19 yaş
Klasik liselerde haftalık ders saati: 27 – 29 saat arası
Fen liselerinde haftalık ders saati : 25 – 30 saat arası

b) **Sanat okulları** (*Liceo artistico and Istituto d'Arte*): Bu okulların genel amacı, öğrencilerin sanat dallarında uzmanlaşmalarını sağlamaktır.

Süre: 5 yıl
14 – 19 yaş
Haftalık ders saati: 39 – 44 saat

c) **Mesleki ve Teknik Liseler:** Teknik öğretimin temel amacı, işgücü piyasasının değişik sektörlerdeki ihtiyaçları doğrultusunda 14 – 19 yaş arasındaki öğrencilere belirli teorik ve uygulama eğitiminin verilmesidir.

- **Teknik Lise** (*Istituti Tecnici*): Tarım, ticaret, turizm, endüstri ve denizcilik alanlarında eğitim verilir. Eğitim 2+3 yıl olarak düzenlenmiştir ancak bu iki dönem arasında geçme sınavı yoktur. Dersler haftanın 5 veya 6 gününe yayılmıştır.

Süre: 5 yıl

Haftalık ders saati seçilen branşa ve yıla göre değişir: 31 – 36 saat

Müfredatın önemli bir bölümü, öğrencinin uzmanlaşacağı alanda yapılacak uygulama çalışmalarına ayrılmıştır.

- **Meslek Lisesi** (*Istituti Professionali*): Tarım, sanayi, el sanatları ve özel hizmetler/ sektörler (mefruşat, pastacılık, müzik aletleri yapımı vb.) olmak üzere dört ana dalda eğitim verilir. Her bir ana dalın altında iş dünyasında önemli yer tutan alt dallar bulunmaktadır.

Süre: 5 yıl

Öğrenciler bu beş yılın ilk üç yılı sonunda zanaatkar, beş yılı tamamladıktan sonra ise teknisyen unvanı alırlar.

Haftalık ders saati seçilen branşa ve yıla göre : 30 – 39 saat

Meslek liselerinde son iki yılda verilen eğitim, yıllık toplam 300 – 450 saate varan yoğun mesleki eğitimle desteklenmektedir. Bu eğitim, ağırlıklı olarak sanayide yer alan uzmanlar tarafından verilmekte ve müfredatın önemli bir bölümü iş yerinde deneyim kazanmaya yönelik eğitime ayrılmaktadır. Uygulama faaliyetleri, öğrencilerin ilgili sektörde üretim sürecinde çalışma deneyimi kazanmasına imkan sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Meslek lisesi mezunları aldıkları diploma ile üniversitelere, bölgesel uzmanlık programlarına ve orta öğretimden sonraki diğer programlara geçiş yapabilirler.

Birçok meslek lisesi, bölgesel mesleki eğitim programlarıyla işbirliği yaparak diploma sonrası eğitim (*post-diploma courses*) vermektedir. Kişilerin uzmanlaşmasını veya daha ileri düzey nitelikler/kalifikasyonlar edinmesini sağlayan bu eğitimin süresi çeşitlilik göstermekle birlikte ortalama yıllık 700 saattir. Eğitim sonunda bir sınav uygulanır.

Meslek liseleri, aynı zamanda akşam kursları da düzenleyebilir. Bunlar, 14-17 yaşları arasındaki öğrenciler için açılan 3 yıllık kurslar (*triennio di qualifica*) ve 18-19 yaşları arasındaki öğrenciler için açılan 2 yıllık kurslardır (*biennio post-qualifica*).

TEMEL MESLEKİ EĞİTİM (*Initial Vocational Training*)

İtalyan temel mesleki eğitim sistemi iki bölümden oluşmaktadır: devlet okullarında verilen **mesleki eğitim** ve okul sisteminin dışında iş dünyasıyla yakından bağlantılı şekilde verilen **mesleki eğitim**.

Burada, mesleki eğitim sisteminin ikinci bölümünü teşkil eden iş dünyası bağlantılı mesleki eğitimin belirgin özellikleri açıklanmaktadır. İtalya’da bu tür eğitim Bölgeler tarafından verilen temel mesleki eğitimi ve iş-tabanlı eğitimi içermektedir.

İtalyan Anayasasınının 35. maddesi gereği “Devlet, işçilerin eğitimini ve mesleki gelişimlerini sağlar” ve mesleki eğitim ve öğretim konusunda Bölgeleri görevlendirmiştir. Bölgeler de bu konudaki faaliyet ve görevleri illere vermektedir. Bununla birlikte, bu eğitimle ilgili başlıca şartları ortaya koymaktan yine Devletin kendisi sorumludur.

Mesleki eğitim yasası çerçevesinde, sosyal ortaklara önemli bir rol verilmektedir. Sosyal ortaklar, eğitim faaliyetlerinin planlanmasında Bölgelere danışmanlık yapan taraflar olarak tanımlanmakta; ek olarak girişimlerin sosyal açıdan izlenmesiyle bağlantılı faaliyetlerde yer almaktadırlar.

Bölgesel otoritenin sorumluluğu altında verilmekte olan temel mesleki eğitim sistemi iki tür eğitim içermektedir:

- Birinci düzey mesleki eğitim; zorunlu eğitimi tamamlamış olanlara verilir.
- İkinci düzey mesleki eğitim; bir diploma veya derecesi olanlara verilir.

Tam zamanlı bu iki tür eğitime ek olarak çıraklık sözleşmesi altında çalışmakta olanlara verilen eğitim de temel mesleki eğitim sistemi içinde yer almaktadır.

Birinci düzey mesleki eğitim genel olarak iki yıl sürmekte ve eğitim alan kişilere bir süre firmalarda deneyim kazanma fırsatı vermektedir. İki yıllık eğitimi tamamlayarak bir nitelik/kalifikasyon elde etmiş olan öğrencilere, uzmanlık kazanmaları için bazı durumlarda ilave bir yıllık eğitim olanağı da sağlanmaktadır. Bu tür eğitimi almak isteyenlerde aranan tek şart zorunlu eğitimi tamamlamış olmaktır. Dolayısıyla kaydolan öğrenciler normal olarak 15 yaşındadırlar, ancak 20 yaşına kadar olanlar da birinci düzey temel mesleki eğitime kayıt yaptırabilmektedir.

İkinci düzey mesleki eğitim, orta öğretim diplomasına sahip olmak gibi bazı şartları taşıyan kişilere verilmektedir. Bu durumda bu tür eğitime normal olarak 19-24 yaş grubundaki kişiler devam ederler. İkinci düzey mesleki eğitim iki yıl sürmekte, bir yıl boyunca 400-600 saat ders verilmektedir. Yerel üretim sisteminin özel ihtiyaçlarına uygun planlamalar şeklinde karakterize edilen bu eğitim, kişilerin ileri düzeyde nitelikler/ kalifikasyonlar edinmesini sağlar. Bu eğitimin önemli bir özelliği de öğrencilere sanayi içinde deneyim kazandırmasıdır.

Çıraklık, genç insanların bir mesleki nitelik/kalifikasyon edinmesine imkan sağlayan bir istihdam sözleşmesidir. Bu bağlamda, firma çıraklara yeterli iş başı eğitimini vermeyi garanti etmekte ve onların Bölgeler tarafından ücretsiz olarak organize edilen eğitim faaliyetlerine katılmalarına izin vermektedir. Çıraklık yaşı 15-24 yaş arası olup el sanatları sektörü için üst limit 29 yaşdır. Engelli kişiler için bu üst limitlere iki yıl daha ilave edilir.

YETİŞKİN EĞİTİMİ VE SÜREKLİ MESLEKİ EĞİTİM *(Adult Education and Continuing Vocational Training)*

Yetişkin eğitimi konusunda iki sistem vardır. Birincisi Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğu altında verilmektedir. İkincisi ise bölgesel otoriteler tarafından organize edilen ve yetişkin işçilere verilmekte olan sürekli mesleki eğitimidir.

Yetişkin Eğitimi

8 Mart 2000 tarih ve 53 sayılı Yasanın 5. maddesi gereği, kamu veya özel sektör yararına ve en az beş yıldır aynı yerde çalışan kişiler 11 ayı geçmemek üzere eğitim amaçlı izin almak için işverene başvurabilirler. Eğitim izni zorunlu eğitimi tamamlamak, II. düzey bir nitelik/kalifikasyon edinmek, *laurea derecesi* almak veya işveren tarafından verilen ya da finanse edilenler dışındaki eğitim faaliyetlerine katılmak amacıyla alınan izni ifade etmektedir. Eğitimin türü çalışanın kendisi tarafından seçilebilir. Bu süre içinde çalışanın sahip olduğu konum korunur ancak maaş alamaz. İşveren idari sebeplerle bu eğitim iznini vermeyebilir.

Yetişkin eğitimi için okullar bünyesinde Geçici Bölgesel Merkezler açılır. Bu merkezler öğrenim hakkıyla mesleki rehberlik, kariyer danışmanlığı ve eğitim haklarını bir araya getiren bir hizmet sunmaktadır. Dersler yıllık en az 200 saattir. Öğretmenler ve merkezin diğer görevlileri bir araya gelerek sahip olunan kaynaklar ve kayıtlı her bir öğrencinin beklentileri, ilgileri ve ihtiyaçları doğrultusunda müfredatı oluştururlar.

Sürekli Mesleki Eğitim

1993'te çıkarılan 236/93 sayılı Yasa ile çalışanların sürekli mesleki eğitim almasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile yerel kalkınma süreciyle bağlantılı olarak bireylerin becerilerinin korunması, geliştirilmesi ve yeni beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

İtalya'daki sürekli mesleki eğitim faaliyetlerini veren ajans ve kuruluşlar üç kategoriye ayrılmaktadır:

- kendi personelleri için eğitim faaliyetleri organize eden kamu ya da özel sektör kuruluşları;
- eğitim ajansları, iki taraflı organ ve diğer ajanslar, örneğin sosyal ortaklar, endüstriyel ticaret dernekleri, meslek dernekleri vb.;
- kurumsal kimliği olan organlar, örneğin üniversiteler, meslek merkezleri vb.

Sürekli Mesleki Eğitim Araştırmasının sonuçlarına göre, bir çalışan yıllık ortalama 32 saat eğitim almaktadır. Bu eğitimler, kişinin mesleği bağlamında yeni kişisel becerilerin kazanmasını, iş yönetimini, bilgi teknolojilerini, üretim tekniklerini, işyerinde güvenliği ve sağlığın korunması gibi konuları kapsamaktadır.

İSTATİSTİKLER

2001 – 2002 Öğretim Yılı

İLKÖĞRETİM I.KADEME *	
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı:	9.9
Derslik başına düşen öğrenci sayısı	18.2
Öğrenci	2.534.209
Öğretmen	255.107
Okul	16.336
Derslik	139.170

2001 – 2002 Öğretim Yılı

İLKÖĞRETİM II.KADEME *	
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı:	9.5
Derslik başına düşen öğrenci sayısı	20.9
Öğrenci	1.704.479
Öğretmen	178.799
Okul	7.039
Derslik	81.652

* Kaynak: CENSIS, Ülkenin 36. Sosyal Durum Raporu, 2002.

ORTA ÖĞRETİM *	Devam eden öğrenci	Derslik
Classical Liceo	226.703	10.221
Scientific Liceo	478.404	20.855
Istituto Professionale	548.202	26.729
Istituto Tecnico	918.104	43.379
Istituto d'arte	58.875	3.017
Liceo Artistico	36.142	1769
Toplam	2.266.430	105.970

* Kaynak: Eğitim, Üniversiteler ve Araştırma Bakanlığı, La scuola statale: sintesi dei dati, 2003

REFERANS

1. “Structures of Education, Initial Training and Adult Education Systems in Europe – GERMANY 1999”, EURYDICE CEDEFOP, EURY database <http://www.eurydice.org> (Aralık 2003)